

سال پنجم

تیر ماه ۱۳۱۶

شماره ۲

تخت جهشید

۱

در دوره که غرور ملی و عاطفه میهن دوستی بسرحد کمال رسیده و اقوام و افراد برای مزید افتخارات ملی و مباهات تمدن باستانی راه مبالغه می پیمایند تا بجائی که هر گاهی را بر له منظور ملی و وطن دوستی خود کوهی می پندارند و پایه استدلال خود قرار میدهند و حال آنکه مخصوصاً مفاخر باستانی بهیچ وجه به صرف ادعا و اقوال فراهم نیاید تنها آن قومی می تواند دم از سر بلندی و برتری زند و تمدن باستانی و مفاخر قدیمی برای خود قائل شود که ادعای او متکی به حجت و دلیل باشد، دلیل حسی، قاطع، متقن، خالی از مبالغه و عاری از مداهنه.

ما مدعی هستیم که نژاد برگزیده ایرانی از آن اقوام نادری است که خدمات شایان بتأسیس کاخ با عظمت تمدن بشری نموده و زروزبورهای بیشمار و آرایش ها و پیرایش های بسیار بآن بخشیده است، نژاد ایرانی یکی از آن دوشعبه اصلی و اساسی قوم کهن سال آریائی است که ملل متمدنی آسیائی و اروپائی و امریکائی از آن منشعب شده و بالاخره تشکیل تمدن شگفت آور کنونی را داده است.

ما میگوئیم نژاد ایرانی اودیر زمان دارای تمدن سرشار بوده، کیش پاک و آئین تابناک داشته، پیرو کردار نیک و گفتار نیک و پندار نیک بوده، دردوره ای

کیش زردشتی را پدیدار ساخت که هنوز بخش عمده گیتی را تاریکی نادانی و شرک فرا گرفته بود، و خشور ایرانی آئین مقدس توحید را موقعی بجهانیان ارمغان آورد و يك باره اعلام داشت: خدا يك است و دو نیست. که هنوز کسی را باین پرده بار نبوده است و هر قومی متناسب محیط تمدن و فرائخورتربیت خود اشکال ناموزون و صفات مهیبی برای خدایان خود قائل بودند همین يك فکر بزرگ و رسا که زاده دماغ ملکوتی یکی از افراد نژاد ایرانی است چه خدمتی سعادت بشر و بتمدن بشر نموده شرح آن از حوصله این مقاله خارج بلکه در صدها مقاله و رساله نگنجد.

بنابراین ایرانی مدعی است نیاکان بزرگوار او از ادوار خیلی قدیم که هنوز بخش عمده گیتی را تاریکی جهل فرا گرفته بود مردمانی متمدن، تربیت یافته و با علم و هنر بوده، بدستیاری بزبان معرفت پیوسته با اهریمن یلیدی و جهل و ظلمت در ستیزه و نبرد بوده تا عاقبت الامر لوای مردمی و مدنیت را با نیروی یابمردی و فداکاری بر کاخ رفیع اجتماع بشر کوید و چنان تمدنی روشن و نورانی پدیدار ساخت که ترقیات و اکتشافات کنونی نمره آن شناخته میشود.

این تفاخری است که هر ایرانی نسبت بنژاد خود دارد؛ حال باید دانست که این تفاخر و مباهات مستند بچه سند و متکی بکدام مدرک است.

اساساً اقامه دلیل برای اثبات هر مطلبی اشکال گونا گون دارد؛ گاه بصورت اوراق و اسناد است که چون معتبر و موثق شناخته شود مقبول عامه است، گاه بصورت شاهد و گواه است مشروط بر اینکه شاهد بی غرض و امین باشد و گاه نیز بصورت علائم و آثار است که گوئی با زبان حال از سرگذشت قضیه حکایت کند.

ادعائی که مادر پیشگاه جهانیان راجع بگذشته درخشان و نیاکان با افتخار خود داریم متکی بمدارک گونا گون است.

۱ - مدارک داستانی: روایات باستانی (میتولوژی) ایرانی که مأخذ آنها کتاب اوستا و کارنامه‌های شهنشاهان کیان و اشکانی و ساسانی است، این مدارک که قسمتی جزو کتاب مقدس زردشت و بخشی گرد آورده عصر ساسانیان میباشد، از آن

اسناد ذیقیمتی است که هر قومی نتواند از برای کسب مفاخر باستانی نظیر آثار تدارک سازد. این اسناد و مدارک بر جهان مدلل و ثابت میدارد که کیتی را نیاکان ما معمور و آباد کرده اند، اساس تمدن و شهر نشینی و پایه علوم و صنایع که جهان را بترقی و تعالی کنونی رسانیده است موجود شده همت و دقت و فطانت اجداد ما بوده.

۲ - مدارک تاریخی: از روزی که کشفیات تاریخی بمدد و دستیاری حفاریات و کند و کاوهای علمی در مشرق روی بترقی نهاده کدام سال میگذرد که سطری بر حسته و زرین بر سطور تاریخ قدمت و عظمت ایران نیافزاید و طبعاً تاریخ حقیقی تمدن بشر را روشن تر سازد و راه تفحص و تتبع را بر مورخین و مصنفین هموارتر نگرداند.

۳ - مدارک دینی: در کتاب عهد عتیق ذکر عظمت روح پرستی و دادگری شاهنشاهان هخامنشی یاد شده مخصوصاً از کورش کبیر با احترام ذکر میکند و باطسراحه او را منجی ملت خود معرفی میکند که آنان را از قید اسارت در بابل آزاد ساخت و با آنچه از اماکن مقدسه آنان بیغما برده بودند به بیت المقدس عودت داد. در کتاب عهد جدید دین پژوهی و همت و غیرت مجوس و علم و دانش مردم ایرانی مذکور آمده است. در حماسه ملی هند «راماین» نیز قدرت و قوت پهلویان نامبرده شده. در قرآن کریم مردم ایران به «رجل اولی باس شدید» موصوف گردیده و بیغمبر اکرم با خشنودی میفرماید «در زمان پادشاه عادل (انوشیروان) بدینا آدمم»

۴ - مدارک صنعتی: چیزهای کهنه و قدیمی که همه ساله در اطراف و اکناف کشور پهناور ایران بوفور از زیر خاک بیرون میآید روز بروز بر حیثیت صنعتی ایرانیان میافزاید، ابزار و اسبابهای جنگی و ادوات خانه داری، ظروف و اوانی زرینه و سیمینه و آبکینه، آلات و نقوش و طراحیهای ظریف که بر سنگ و فلزات کنده کاری شده و مجسمه های زیبا و گردونه های تندرو و طرز لباسها و آداب درباری و مخصوصاً ساختمانهای عجیب با ستون و سیرمتونهای زیبا که در عین ظرافت از عظمت نصیب وافر دارد، همه دایل کمال بزرگی تمدن باستانی ما، و حسن سلیقه این قوم است

۵ - مدارك ادبی و علمی : هر چند انقلابات زمانه و فتنه‌های پی در پی آثار زیادی از ادبیات و علوم ایران قدیم برجای نگذاشته ، و بقول غالب تاریخ نویسان آثار علمی و ادبی هخامنشی را سوخته و باب دریا ریخته اند . معذلك همان چند سطر کتیبه‌های میخی که در بیستون و همدان و اصطخر و بازارگاد برجاست دلیل اهمیت دادن پادشاهان ایران به علم و بقای ذکر و حفظ آثار و کارنامه‌های این کشور است ، و پیداست کسانی که کارهای خود را برای باقی ماندن و مذکور شدن برسنگ و در دل کوه میکنند اند چه اندازه بادب و علم که موجب بقای نام نیک است اهمیت میدادند ، از این مراتب گذشته تنها گانهای زرتشت برای اثبات قدمت آداب و رسوم این ملت کهن سال کافی تواند بود . و اگر کتب : مروك و سندیباد و بوسیفاس و سیماس و آئین نامه و کتب مانی و بقایای اوستا بدست می‌آمد و از طوفان حوادث مصون می‌ماند باز هم دلایل و اماراتی دیگر بر عظمت مایه تمدن این قوم برگزیده بدست می‌آمد . چنانکه کتب پهلوی که خوشبختانه هنوز باقی است دلیر قدرت و ترقی کامل فکری و نشانه ادب و اخلاق و راستگویی و متانت روحی اجداد ما است .

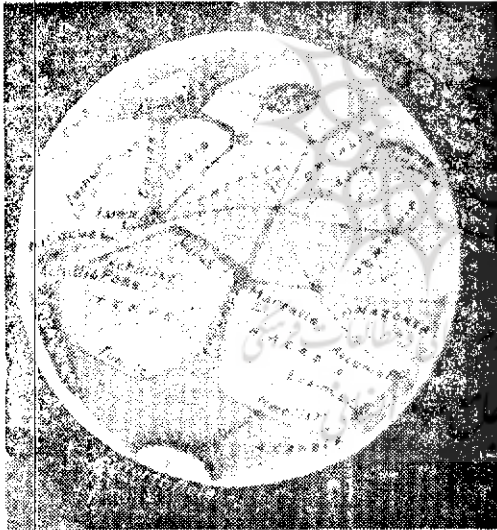
۶ - گواهی بیگانگان : بطور کلی آن شهادت و گواهی در پیشگاه عامه بدن تردید و چون و چرا مقبول است که رقیب برله مخالف خود داده باشد . با رقابت شدیدی که بین ایران از یک طرف و یونان و روم از طرف دیگر برقرار بود مورخین آنها از قبیل هرودت که دنیا او را از لحاظ امانت و صداقتی که در نوشته های خود بکار برده . ابوالمورخین ، ملقب ساخته ، پلوتارک ، کتزیاس ، گرنفون پروکوپس و امین مارسلن و غیرهم از تمدن و دیانت ایرانیان ، از صناعت و از آداب و رسوم ایرانیان ، و مخصوصاً از صداقت و راستگویی ایرانیان با احترام ذکر میکنند و محامد اجداد ما را در عین رقابت و گاهی عداوت میستایند .

۷ - مدارك مشهود : محسوس تر از تمام این اسناد ، مدارك مشهودی است که دیده اولی الابصار را خیره دارد و بیننده را در همان نظری اول مجذوب عظمت خود میسازد و سرآمد همه آنها تخت جمشید است .

معمای کانالهای مریخ

در هفتم خرداد ماه گذشته کره مریخ بنزدیکترین مسافت میان خود و زمین رسید و منجمین توانستند از فرصت استفاده کرده اطلاعات زیادی راجع به سطح زمین و کره مریخ بدست آرند و راجع بوجود حیات در آن پیشنهادات جدیدی بنمایند .

از زمین خودمان که بگذریم ، مهمترین و جالب توجه ترین کروات منظومه شمسی در پیش ما کره مریخ است که هنگام شب در یائین قسمت جنوب شرقی آسمان دیده می شود و دارای رنگ قرمز و از همه ستارگان مجاور خود روشنتر است . مسافت آن از زمین ۴۷۲۵۰۰۰۰ میل است و از هفتم خرداد پیوسته از ما دورتر میشود .

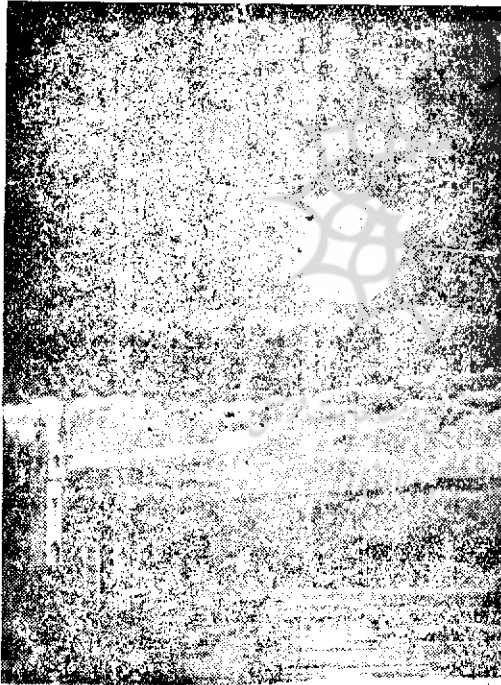
خطوط روی مریخ که منجمین را دچار حیرت نموده در این کراره مریخ معکوسا دیده می شود

مریخ تنها کره ایست که خیلی با نزدیک میشود و دلایل اولیه وجود حیات را در خود با ارائه میدهد . قریب نیم قرن است که منجمین عقاید مختلفی راجع بوجود حیات در مریخ اظهار داشته و تنها دلیل آنها هم وجود خطوط مستقیم در کره مریخ میباشد . یعنی علامای اینقسمت متفقا وجود خطوط مستقیم و کانال مانندی در مریخ معقد می باشند و تقریبا هیچ نزدیکی در اینقسمت ندارند .

پس عموما میگویند که طبیعت در کار خود همیشه مخالف خط مستقیم کار میکند ، یعنی کمتر دیده شده که خطوط مستقیم در سطح زمین یا کره دیگری خود بخود ایجاد گردد ؛ ولی برعکس انسان

برای زندگی خود بحدت مستقیم بیش از سایر خطوط احتیاج دارد ، یعنی خط مستقیم کوتاه ترین و مستقیم ترین مسافت میان دو نقطه است . از طرف دیگر چون در مریخ خطوط مستقیم ما بین نقاطی که بنظر بهترین جا برای سکونت میآید ، دیده میشود ، از اینرو ناچار باید چنین نتیجه گرفت که يك نوع وجود متفکر و عاقلی در آنجا زندگی می کند .

اگر بوسیله تلسکوپى بمریخ نگاه کنیم می بینیم که روشن ترین قسمت آن به رنگ نارنجی است و قریب سه پنجم آن کره را میپوشاند. در قطب مریخ ناحیه خیلی سفید و درخشانی دیده میشود و در قسمتهای دیگر آن برنگهای مختلفی از قبیل آبی خاکستری رنگ و تیره و سبز خاکستری و قهوه‌ای است. تغییر رنگ مذکور معمولاً در فصول مختلفه است، ولی رنگ سفید همیشه مشهود و گاهی هم قسمت وسیعی را گرفته و حتی قسمت نارنجی را میپوشاند. این سفیدی در اثر بارش میغ و شبنم مریخ است و غالباً تولید تغییراتی در شکل مریخ نموده و ممکنست مانده کنندگان را دچار حیرت با اشتباه نماید. در هر ۲۴ ساعت و ۳۷ دقیقه و ۲۳ ثانیه یکبار مریخ بدور خود میگردد.

منظره خیالی شب در مریخ که ماه را در زیر ابر و دو ستاره کوچک آنرا نشان میدهد. یکی در حال غروب و دیگری در حال طلوع

دو مواقعی که هوا مساعد بود، با کمال وضوح خطوط ساحلی، دماغه‌ها، خابج‌ها، جزیره‌ها و شبه جزیره‌ها دیده می‌شده و این چیزها شباهت کاملی میان مریخ و زمین نشان میدهد و علاوه هیچ شکى باقی نمیگذارد که آب و خشکی در آن هست.

در مدت سال مریخ که ۶۸۷ روز است دو بار فصل درو مشهود گردیده و در نیمکره شمالی فصل بهار ۱۹۹ روز و فصل تابستان ۱۸۳ روز طول میکشد و کوتاه ترین فصل آن یا نیز است که ۱۴۷ روز میباشد و فعلاً موقع یا نیز آنست.

زمستان آن ۱۵۸ روز میباشد. در کرورها قسمتهای بحری مریخ تیره تر نمایان است و مثل زمین خودمان در قسمت شمال آن بیشتر دریا وجود دارد. علاوه در مریخ هم مثل زمین آبهای شمالی دور منطقه قطبی را احاطه نموده

و فقط يك تفاوت میانشان برقرار است. یعنی از قرار معلوم کم عمق ترین دریاهاى آن همان مناطق قطب شمال مریخ است، دلیل آن هم ذخیره بودن مقدار زیادی برف یا یخ است در مدت زمستان طولانی مریخ که گاهی بدور نقطه قطبی شمال و گاهی بدور قطب

جنوب جمع میشود و گاهی قریب ۳۰۰۰ میل را میپوشانند. در مدت بهار طولانی مریخ این برف و یخ ذوب می شود و روی نواحی متعده را سیلاب می گیرد. تغییرات حاصله در رنگ مریخ دلیل وجود نباتات است. مریخ مثل زمین ما در پاییز زرد و در بهار سبز می شود.

«اول» که مطالعات زیادی در اوضاع مریخ و کانالهای آن نموده، گفته است که وی کانالهایی برض یک میل و بیشتر دیده و این کانالها در تمام خط سیرشان که مستقیم است، عرضشان مساوی و بدون تفاوت میباشد.

سئوالی که پاسخ آن مستلزم اندیشه بسیار است اینست که آیا سبب تولید این خطوط مستقیم میان دو نقطه که مفید بحال موجودات زنده میباشد چیست و کیست؟ آیا خط مستقیم بخودی خود ایجاد میشود و آیا در صورت ایجاد، چرا مابین دو محلی که ببرد زنده زندگی میخورد، ساخته میشود؟ مثلاً چرا باید خط مستقیم که اقصر فاصله میان دو نقطه است، آتقدر زیاد در مریخ مابین یک دریاچه و یک محل دیگری که برای سکونت انسان و موجودات مناسب است احداث شود؟ آیا ایجاد اینها بدون تصور یک وجود عاقل و متفکری امکان دارد؟

. Lowell

بسط دانشگاه اکسفورد (۱)

اخيراً در نظر گرفته شده که اصلاحات و بسط و توسعه در دانشگاه اکسفورد بعمل آید و فقط برای اصلاح و بسط کتابخانه آن ۲۵۰۰۰۰۰ لیره در نظر گرفته شده است. مؤسسه رر کفلر^۲ مبلغ ۵۵۰۰۰۰ لیره برای اصلاحات لازمه در دانشگاه داداده و بطوری که پیش بینی شده مبلغ ۲۵۰۰۰۰۰ لیره دیگر برای اصلاح عمارات دیگر دانشگاه لازم خواهد شد.